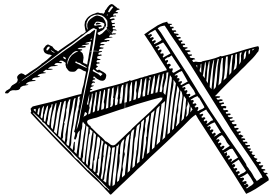

Institutt for lærerutdanning og skoleforskning

Universitetet i Oslo, 11. november 2011

Skriveverksted

for studenter i
Veiledning og mentoring
i lærerprofesjonen
en kort innføring i

∞ femavsnittsmetoden ∞

- ▶ spørre
- ▶ skissere
- ▶ vurdere & forbedre

Formål:

Dette skriveverkstedet skal gi deltakerne noen enkle og allment nyttige verktøy for *skrivetrening*, *tekstutvikling* og for *startfasen* av skrivearbeid. Med denne metoden kan du trene deg til å alltid kunne skrive et par sider utkast på en halv time.

Arbeidsmåten vil være praktisk nyttig både som teknikk for eget arbeid, som undervisningslære og som teknikk for egen undervisning.

Å komme i gang

~ en dialektisk metode ~

Friskriving og idéutvikling – i 7 trekk:

1. Friskriving (3-5 minutter)
2. Hovedbudskap (1 setning → avgrensing)
3. Spørsmål (→ målretting)
(NB: *strid* eller *tvil*; *to* eller *mange* svar?)
4. Alternative spørsmål (→ innfallsvinkel)
5. Diskuter og vurder (→ kritikk)
6. Velg (→ ståsted)
7. Forklar (→ argumenter)

Hver av disse deløvelsene er i seg selv en liten *vending*, en liten skrivestrategi – dermed er hele øvingssettet et slags sammenleggbart lommeverktøy.

Påstand:

Å formulere en problemstilling tar ca. 7 minutter

Talekunst på 1-2-3

~ muntlig grunntrening ~

Tre treningsmål: du er på rett vei når:

1. ***Du har trent stemmen***
så den ikke svikter
2. ***Du har prøvet talen***
med både øye og øre
3. ***Det er du som bestemmer***
hva publikum husker

Lær huskeknepet med 3:

1. ***Innledning***
(grei og høvelig)
2. ***Tre hovedpoeng***
(1 - 2 - 3; klart og tydelig)
3. ***Avslutning***
(viktig og verdig)

Femavsnitts-skissen

~ å skrive en skisse, like greit ~

En drøy halvtimes arbeid gir 1-2 sider maskinskrevet tekst – selv på en dårlig dag; det er en hel liten begynnelse:

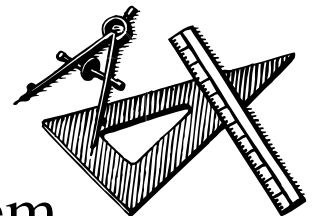
www.skrivekurs.uio.no

✓ Skriv fem setninger;

1 først én setning der du presenterer emnet du vil bruke.

2, 3, 4 Deretter nevner du tre moment som utvikler emnet; hvert moment sin setning.

5 Avslutt med å lage én setning som sammenfatter.

✓ Og så kan du utvide hver av disse fem setningene til et avsnitt.

Dermed har du en femavsnitts skisse, med
begynnelse - midte - slutt

<i>Presentasjon</i> Etos	<i>Hoveddel</i> Logos	<i>Sammenfatning</i> Patos
Vis at du tar hensyn!	Vis at du er rimelig!	Vis at du tar ansvar!

k.h.flyum@iis.uio.no

Responsråd

~ gjensidig veiledning ~

To tommelfingerregler når du skal gi respons, for eksempel kommentarer til et førsteutkast:

1. Lær deg å se **hva som er fått til**
2. Lær deg å **stille gode veiledende spørsmål**

✓ NB!

Når du gir respons

- ✓ Ikke gi **for mye** respons
- ✓ Unngå **tomt skryt, jåleri** og **språkpirk**

Når du får respons:

- ✓ **si minst mulig** og
- ✓ **noter mest mulig**

- ✓ NB!! Samarbeid om skriving må begynne i tide. Fagskriving læres langsomt ved gjensidig veiledning; ved å skrive fag sammen med andre fagfolk, i faglige sammenhenger.

Q.E.D.*

= femavsnittsmetoden =

Erfaringene her & nå har bevist at:

1. Du kan:
 - a. skrive fem minutter i full fart, om nesten hvilket som helst emne, uten å tenke deg om først; *press-skriving*
 - b. formulere et *hovedbudskap* i én setning
 - c. ta enhver setning og gjøre den om til et *spørsmål*
2. Du kan, til ethvert emne:
 - a. *nevne emnet*
 - b. *nevne 1-2-3 moment som utvikler emnet (for det 1., for det 2., for det 3...)*
 - c. *sammenfatte*
3. Du kan: gi og motta veiledning

Dermed har du et fullgodt utgangspunkt. Nå er det bare å trene, så går det bra. Det er stadig *trening* som er veien til *mestring*.

Fem i startfasen

~ prosjektbeskrivelse ~

www.skrivekurs.uio.no

1. *Hva har du tenkt å undersøke?*

Presentasjon (kort)

2. *Hva spør du om, og hvorfor?*

Problemstilling

3. *Hvilke bevismidler tror du finnes?*

Materiale

4. *Hvordan vil du bruke dem?*

Metode

5. *Hva venter du i beste fall å oppnå?*

Sammenfatning (kort)

k.h.flyum@iis.uio.no

Fem i farten

~ framdriftsnotat ~

www.skrivekurs.uio.no

- 1. Hva er det, emnet du arbeider med for tiden? Og hvordan ble det mulig?*
- 2. Hva har skjedd fram til nå?*
- 3. Hva er det viktigste akkurat nå?*
- 4. Hvordan tror du det går videre - hva er neste utfordring?*
- 5. Og hva oppnår du i beste fall med dette arbeidet?*

k.h.flyum@iis.uio.no

IMRaD

~ vitenskapsartikkelen ~

Verdens mest anbefalte form for *rapporterende* vitenskapelige artikler. Her operasjonalisert ved hjelp av spørsmål og femminutters skriving:

✓ Introduction

1: *Hva er det du har gjort?*

✓ Material and Methods

2: *Hva brukte du, og hvordan?*

✓ Results

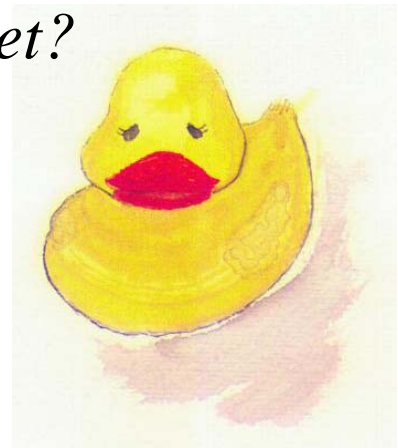
3: *Hva ble resultatet?*

... *and* ...

✓ Discussion

4: *Hva betyr resultatet*

5: *Hva sier de andre?*

∞ *Cornucopia* ∞

~ *din faglige ressursbok* ~

Lag deg et personlig skattkammer av fagemner:

Skriv regelmessig skisser om faglige emner. Særlig når du er i faglig utvikling, for eksempel studerer eller er i videreutdanning.

(Husk at fem setninger = halvannen side!)

På den måten vil du over tid samle deg en ressursbok med egne beskrivelser av faglige emner.

Og tenk om du har lært deg å improvisere 30-45 minutter tale over slike skisser ... ?

Skriveprosessen

1. **Førskrivingsfasen:** idéarbeidet
Notater, referat, *kommentar*. Fri skriving.
Stikkord, tankekart, visualisering.
Grovdissosisjon og arbeidsplan
2. **Skrivefasen:** tankeframstilling
Første *utkast* / Første respons
3. **Omskrivingsfasen:** redigeringen
Veiledning, forbedring og *utvikling*
4. **Ferdigstillingsfasen:** korrigeringen
Korrektur og *mottakerlesning*

Skriverbasert

Leserbasert

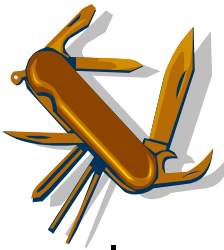
Riktig plan - men til rett tid:

Prosessplan: beherske skriveprosessen fra start

Omarbeidingsstrategier: fra subjektiv visjon ...via re-
visjon ...til objektivert visjon

Det er ved å revidere teksten jeg utvikler
målsetningene for arbeidet; jeg finner ut
hva jeg vil, mener, tenker...

Disposisjon: beherske det ferdige produktet

Hva har vi lært å lage?

~ én teknikk for alskens tekster ~

- ✓ ½-3 minutter muntlig replikk?
- ✓ 3-15 minutter muntlig innlegg?
- ✓ 1,5-2 maskinsider på 30-45 minutter?
- ✓ 30-45 minutter muntlig foredrag?
- ✓ 8-10 maskinsider på en rolig dag? §nei!?!#
- ✓ Egen skriving, skriveveiledning, skriveledelse?

www.skrivekurs.uio.no

... ved å *spørre, skissere* og *vurdere*

Arbeidsteknikken med femavsnitts skisser virker ganske enkelt fordi *den bygger på overkommelighet for oppmerksomheten* vår. (Korttidsminnet har 7+/-2 plasser. Så dermed tar vi lettest til oss oppskrifter med fem eller færre punkt.) I tillegg passer metoden for trening av *konsentrasjonsspennet*. De aller fleste *instrumentelle* tekstmodeller vil kunne tilpasses denne malen.

k.h.flyum@iis.uio.no